

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre .... 4 forint.
Félévre .... 2 forint.
Negyed évre .... 1 forint.

SZERKESZTŐSÉG:

HUBACSEK PÁL ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és a pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstári bélyegilleték külön 30 kr.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmertetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adtnak.

MEGJELEN: MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztők:
HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.
Kiadó tulajdonos:
AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

EGYES SZÁM ÁRA 8 KRAJCÁR.

ISMÉT A MI LAPUNK.

Meg voltunk arról győződve és nem is hittünk mást, minthogy az az alapító egyesület, mely a múlt évben a „Mindszent”-et alapította, nem fog mint köd elenyészni, hanem mint szilárd test, állandóvá lesz. Hogy mindez így történt, egyszerűen utalunk az alapító egyesület gyűlésének lefolyásáról, lapunk más helyén közölt tudósításunkra.

Egy dologban mégis csalódtunk, de sietünk bevallani, hogy kellemesen csalódtunk; abban t. i., hogy nem hittük, miszerint a nyomasztó pénzügyi viszonyok közepette az alapító egyesület tagjai még szaporodni is fognak. És ime! az történt, a mit nem hittünk. Ujabb lelkes polgárok jelentkeztek, hogy ők is osztályosai akarnak lenni ama tehernek, mely esetleg a lap főállásából az alapítókra hárulhat, ők is részt akarnak a terhekből.

A midőn részünkről köszönetet és elismerést szavazunk az alapító egyesület régi tagjainak és üdvözljük az ujonnan belépetteket, csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy nem csak az esetleges tehernek váltak osztályrészesekévé, hanem részük van, hogy így fejazzuk ki magunkat — amaz érdemben is, mint Mindszent község értelmes polgársága szerzett magának a lap megalapításával és immár állandósításával. Él keblünkben a hit, hogy ha majdan az utókor — Mindszent község, a mi édes anyánk történetét megírja, elismeréssel fog adózni azok nevének, kik e lap megalapításának és főtartásának részesei valának.

Mert ne kicsinyeljük a dolgot, nem kevés szellemi előrehaladottság és fölvilágosodás kell ahhoz, hogy áldozatot is hozzon valaki, nem saját hasznáért, — mert hiszen az alapító egyesület tagjai közül kinek van benne haszna? — hanem azért, hogy községének szellemi tényezővé emelésében részes legyen. Nem kicsinylendő dolog az a mai önös világban, a midőn mindenki csak a saját haszna után kapkod, hogy találkozik 41 lelkes polgár, s azt mondja: nem az önzés, nem a haszon az, a mi engem vezérel, hanem községem dicsősége, községem szellemi élete, s hogy ezt előbbre vigyem, ezért áldozom.

Elhiszem, lesznek olyanok is, kik gúnyos megvetést fognak hangoztatni az alapító egyesület fölött, kik ócsárolni fogják annak ténykedését; de hát mi az ilyenekkel szemben Jézus szavait használjuk: „Bocsásd meg nekik atyám; mert nem tudják, mit cselekszenek.”

Mi csak maradjunk kitűzött elvünk mel-

lett, ragaszkodjunk ahhoz tántoríthatlanul, s eljön az idővel a kívánt siker is. A becsületes, a jobbra törekvő munkát az eredménynek kell kísérnie.

A kishitűek, a gyávák szoktak visszartenni, az alapító egyesület megmutatta, hogy annak tagjai nem kishitűek, nem gyávák, hanem egytől-egyik lelkes polgárok: lelkesíti őket községünk szellemi előrehaladása.

Törekvésünkkel anyagi haszon nem jár, csak egy jutalom lehet az eredménye: a tiszta lelkiismeret és azon öntudatos megnyugvás, hogy községünk szellemi előhaladásának — ne habozzunk kimondani — fő-tényezői vagyunk.

A NYOMOR.

IV.

Azon bajokhoz, mik a gazdálkodó község vállalt nyomják, — s mikről mult számunkban értekeztünk, — járul még egy, mely habár nem is általában, hanem csak részben érinti gazda községünket, mégis oly akut jellegű, hogy figyelmünket ki nem kerülheti, s — méltán — a mai kalamitásokkal egy sorompóba állíthatjuk.

Ki ne emlékeznék vissza az ötvenes, hatvanas, de még inkább a későbbi évekre, mikor a gazdálkodó aranybányának nevezte földjét, s nem ok nélkül, mert minden néven nevezendő gazdasági cikk, lett légyen az termény, vagy lábas jószág, ingó vagy ingatlan, bőven jutalmazta a gazdát; a legcsekélyebb fáradsága dus eredményt szült.

E szerencsés sikerek tulvérmes reményekre jogosíták a gazdálkodót, a gazdálkodásnak minél szélesebb körre való kiterjesztése, s a vagyonosodás viszketege szállta meg a gazdálkodót. S nem is csoda, ha ily kedvező gazdálkodási viszonyok közt ország-szerte lábra kapott a földvásárlás mániája, s ez az, mi oly sok gazdának nyakát szegte.

A kinek pénze volt, földet vett; a kinek nem volt, vagy legalább nem annyi, mennyire szüksége lett volna, az is utánozta a tehetősebbek példáját, s ha eladó föld jött kezére, megvásárolta azt, a vételár egy részét talán kifizette, a nagyobb részét fedezte a felvett kölcsönből, az levén számitása, hogy 3—4 évi termés letörleszti a kölcsönzött összeget, s így a föld maga magát kifizeti.

Meg is állta volna helyét e számitás, ha a kedvező gazdálkodási viszonyok nem változnak, de a rohamos, s napról napra hanyatlott árcsökkenés halomra dönté e számitásokat, s ott áll ma a földvásárlók legnagyobb része zavarban, vagy fülíg eladósodva, vagy már egészen tönkremenve, mert a vásárolt föld maga után rántá az öröklöttet is.

E jelenséget feltaláljuk hazánk minden vidékén, s látunk gazdákat, kik még 10 év

előtt virágzó gazdasággal rendelkeztek, ma nyomorognak, még kenyerek sincs, s mindjobban sülyednek a tönk azon lejtőjén, melyről a visszatérés nemcsak nehéz, de lehetetlen is.

Hátra volna még az iparos osztály helyzetéről megemlékezni.

Az iparos osztály rossz helyzetének okai csoportosan torlódnak tollunk alá, mind a mellett csakis azon tényezők felsorolására szoritkozunk, mik a közbajok jellegével bírnak.

A kis iparosok rossz helyzetének egyik okát a jelenlegi válságos időviszonyokban találjuk. — Elég legyen azonban ezt csak felemlitenünk, mert ha minden osztály érzi s viseli a mostoha idők terhét, természetes, hogy az iparos osztály sem képez e tekintetben kivételt.

Hogy azonban az iparosság nyomorának egyéb tényezőivel kimerítőbben foglalkozhassunk, vissza kell mennünk a céhrendszerig.

Mig a céhek fenálltak, az iparos osztály, vagy mint akkor nevezték: a mesteremberek osztálya — a társadalomnak egyik legegészségesebb orgonuma volt, egy, a maga szakmájában kvalifikált, s fegyelmezett testületet képezett.

Ma nem az, mert, — mintha elvesztette volna a talajt lába alól, — napról napra sülyed, lézeng, családi s polgári erkölcsi lazultak, úgy anyagilag, mint erkölcsileg hanyatlók, s ma a társadalomnak egyik legbetegobb osztályát képezi.

A céhrendszert az ipar-szabadság váltotta fel, s ez ipar-szabadság a legfőbb tényezője az iparos osztály nyomorának.

A céhrendszer idejében a meghatározott számú vándorlási évek beigazolása, jó erkölcsi bizonyítvány, sikeresen kidolgozott remek kvalifikáltak csak a fiatal embert mesterré, s meg volt mind ennek azon jó oldala, hogy a fiatal ember, mint szakértő léphetett csak a világ szinpadára, s a szigoruan megkövetelt vándorlási idő alatt gyűjtött élettapasztalattal, — mint érettebb s megfontolobb ember — ment elé a házasság s család-alapításnak.

A céhrendszer helyébe a szabad ipar, s ezzel együtt a remekelés helyébe az öt forintos iparjog lépett, vagyis más szóval a pénz lett a remek, melylyel, — mint számtalan példa van — sokan háromféle jövedelmező iparos műhelyt is nyitottak, de egyik mesterséghez sem értettek; a fűszerkereskedő mai nap is kalapos és cipész egy személyben, s dacára, hogy egyikhez sem ért, mégis nagyobb entuziázmussal beszél a kalapok s cipőkről, mint maga a — ez iparágakban — kitanult iparos. — Mondanunk is felesleges, hogy az ily mondva készült kereskedő-iparosoknál, a hazai ipar rovására külföldről importált iparcikkek játszák a főszerepet. Ily körülmények s ily ipartörvények mellett mi természetesebb, mint az, hogy a kisiparos helyzetének mulhatlanul kelle roszra fordulni, s önhibáján

kívül egy nagy lépést tennie a pauperizmus — az elszegényedés — felé.

A szabad-ipartörvény továbbá igen alkalmas a proletárok, — az éhbetlen emberek — szaporítására. — Naponkint láthatjuk, hogy a szabad-ipartörvény aegise alatt élettapasztalat nélküli s szakértelemmel alig bíró fiatal gyerkőcök mesterekké lesznek, családok alapítanak, mit eltartani képelenek, úgy a maguk, mint családjuk élete nyomoruságos, s az ilyenek szoktak aztán elvetemülni, ilyenek soraiból kerülnek ki a kommunisták, szocialisták, petrolőrök stb. nekik nem levén veszteni valójuk, általános felforgatást céloznak, hogy a zavarosban haláshassanak.

Nem célunk az iparos osztályt kisebbiteni, hisz a szabad-ipartörvény alatt is vannak, s támadnak kitűnő szakértelemmel bíró iparosok; cikkünk éle egyedül a kontárság ellen irányul, bevallják maguk a tapasztaltabb iparosok, hogy oly mesterek is vannak ma soraikban, kiket a céhrendszer alatt még segédül se alkalmaztak volna.

Mit is várhatnak ilyenek az életben, kik a helyett, hogy mesterségüket jól elsajátítanak, a helyett, hogy vándorlásuk folytán élettapasztalatot szereznének, alig várják, hogy a katonai korosztályon tulessenek, minden megfontolás nélkül megnősülnek, családot alapítanak, minthogy maguk is élhetetlenek, gyermekeik által csak a nyomorultak számát szaporítják. — Mit várhatnának ilyenek mást, mint azt, hogy a velök dolgoztató közönség őket méltán kontároknak bélyegezze, s mint ilyenektől, pártfogását megvonja, vagyis a kész nyomor vár rájuk.

Nem érdeke a társadalomnak, hogy éretlen s értetlen emberek töltsék be azon iparérdeket, melynek betöltésére szakavatottak is vannak; nem érdeke a hazának, hogy a proletárok szaporodjanak, pedig ezek szaporítására — mint tapasztaljuk, — a mostani léha rendszer s könnyelmű ipartörvény felette alkalmas.

Felsoroltuk azon tényezőket, mik az általunk hivatolt osztályokban a pauperiz-

must megteremtették, s azt táplálják, hogy napról napra nagyobb dimenziót öltessen.

Végül, általánosságban szólva, a pauperizmust nagyban előmozdítják a szegény kunyhóján kezdve fel a hatalmasok palotájáig: a fényűzés, a kifejtett élvvágy, a nagyvási hóbort, a korcsmák stb. mind oly faktorok ezek, melyek igen jellemzik korunkat, s melyeknek nyomában a nyomoruság keserű forrásai támadnak. — Hogy mikor diadalmaskodik ezeken a józanság, a komoly egyszerűség, a férfias önmegtartóztatás? az ma még a jövő titka.

Tekintetes szerkesztőség!

Midőn „Visszatekintés a multra“ című cikkem közléséért őszinte köszönetem nyilvánítom, igen kérem, sziveskedjék alábbi soraimnak becses lapjában helyt adni, annál inkább, mert ha az elmondandók nem is folytatása fenti című cikkemnek, annak folyományát képezik, mert hát a „Kecske-mét“ szives volt igénytelen cikkemmel foglalkozni s az alkalomból olyakat állit, melyekre visszatérni kötelességemnek tartom.

Tudom, hogy a „Mindszent“ nem politikai lap, tudom tehát azt is, hogy annak hasábjain politizálni nem lehet, nem szabad! de miután tudomásom van arról is, hogy a „Kecske-mét“ egy ízben már megtagadta a hasábjain megjelent közlemény valótlanságának bizonyítását, meg sem kíséreltem a „Kecske-mét“-hez fordulni, hanem tartózkodva a politizálástól, elmondom azokat, miket a „Mindszent“-ben febr. 1. kelettel irt levélben helytelenítetek, illetve valótlant tudok — e helyütt.

Átolvastam fentjelzett cikkemet figyelemmel és nem találtam ott a 48-as polgárról semmit, volt ugyan említés a régi és új pártokról, népboldogító és népbolondító pártokról, de a 48-as polgárról, a 48-as egyénékről egyáltalán mi rossz sem mondatott.

Kifejtettem csekélységtől telhetőleg, mit kellene az „új párt“-nak tennie, ha hogy valójában a „nép érdekeit“ képviselné, megmutattam azt is, hogy eddigelé csak a régi párt tett valamit, az „új párt“ pedig mitsem, csak mindig ócsárolt. Nem hittem, hogy épen cikkekém kerül bonckés alá, de miután azon szerencsében (?) részesült, ám jó, végig olvastam az említett levelet.

Tudtam, hogy az új pártnak multja nincs és

morven sereg. Orlának kellett virrasztania. Calmar oldalánál állott. Dárdáik kezeikben voltak. Fingal hívta az ő vezéreit: azok körülállották. A király a közepén vala. Fürtje ősz, de karja erős volt a királynak. Az aggkor nem hervasztotta le az ő erejét. „Morven fiak,“ monda a hős, „holnap megittkőzünk az ellenséggel. De hol van Cuthulliu, Erin pajzsa? Tura csarnokaiban pihen; nem tudja, hogy mi eljöttünk. Ki akar Lochlin seregén át a hőshöz sietni és fegyverre szólítani a vezért? Az örvény az ellenség kardjain keresztül vezet; de sokan vannak az én hőseim. Ők a sereg menykövei! Beszéljeteke vezéreim! Ki akar indulni?”

„Temnor fia! enyém legyen e tett,“ monda a sötét haju Orla, „és az enyém egyedül. Mi nekem a halál? Én szeretem a hatalmasok álmát, de kevés a veszély. Lochlin fiai alusznak. Én akarom fölkeresni a diadalmas Cuthulliu. Ha elesem, keltsd fel a bárdok énekét, és fektess engem Lubar hullámai mellé.“

„És egyedül akarsz te elesni?“ mondá a szép haju Calmar. „Fölül akarod mulni a te barátodat? Oithona vezére, nem gyöngé az én karom a viadalban. Tudnám én nézni a te halálodat, a nélkül, hogy lándzsámat fölemeljem? — Nem, Orla, — közös volt az özvadászat, s közösek voltak dalok között a lakomák, legyen közös a vész utja is! — Mienk volt Oithona barlangja, legyen a mienk a szük lakás is Lubar partjain!“

„Calmar,“ mondá Oithona ura, „miért sötétülnek el szőke fürtjeid Erin porában? Hadd essem én el egyedül. Atyám légcarnokában lakik: örömet találja fiában; de anyád, a Kék szemű Mora, lako-

igy vissza nem tekinthet a multra, azt hittem, hogy vagy megcáfolja az általam állítottakat, — a régi párt áldásos ténykedését illetőleg, — vagy a kétes jövő reményében az lesz a válasz: ezt és ezt fogja az új párt a „nép érdekéért“ tenni!

Szó sincs róla! Elmondja levelező ur a mesét, hogy „a visszasságok a mindszenti 48-as polgárt otthonában idegenné teszik s hogy annak nincs egyéb öröme, mint görnyedni ama teher alatt, melyet egyért, együtt küzdve, a multban dicső nagyjai, Mindszentnek hű fia apránként és észrevétlenül nyakába raktak.“

Azt mondtam idézett cikkemben: „hangzatos szavak, szélel bélelt semmiségek azok, melyek a kevésbé művelt népek tetszetek és tetszenek“, elfelejtettem azon mondatba beleszőni azt, mi mindig igaz volt és mindig igaz lesz, míg egy „igaz“ magyar él, hogy a „hazug és rágalmazó“ a „magyar“ előtt soha becsülettel nem bír, szava elvesz nyomtalanul!

Hát ilyen hazugság és rágalom az, hogy azok, kiket én „Mindszent hű fiainak“ mondtam, kikerül nemcsak állítottam, de állítom jelenben is, hogy „egyért, együtt küzdtek a közjóért,“ a 48-asoknak észrevétlenül és apránként terhet raktak a nyakába, mely alatt az illető 48-as polgár görnyed. Nincs Mindszentben politikai szempontból elbírálandó teher, nincs ott egyéb, mint közteher, melyet visel minden adófizető polgára e községnek!

Hangzatos szó, szélel bélelt semmiség! Miért nem mondja el a tisztelt levelező ur, melyek azok a terhek, mily uton, mi okon, ki által, kinek javára rakattak ama terhek a 48-as polgár nyakába? Nem viselik-e az összes terhet Mindszentnek összes polgárai? Nem célozom elébe vágni a történetdőknek, csak várjon rövid ideig a tisztelt levelező ur és meglátja, melyik párt létesíti a község közjavát célzó egyesületeket. Hogy az alakult 48-as körnek alapszabályilag kikötött célja az említett, elhiszem, de rövid egy pár év be fogja bizonyítani, vajjon valójában a „szabadság, testvériség és egyenlőség“ elveinek helyes iránybani fejlesztése, a szellemi s anyagi jólétnek előmozdítása-e a tényleges cél!

Hogy volt régen Mindszentben társas egyesület, azt mi tudjuk, hogy miért ment tönkre, nem tartozik a lapok hasábjaira; de hogy a 48-as kör helyett miért nem alakítottak az illetők valójában „olvasó kört,“ a jövő megmutatandja. „Ráültek az alapszabályokra az ideiglenes vezetők és a társulat

TÁRCZA.

Calmar és Orla halála.

Drágák az ifjuság napjai. Az agg az idők ködén át e napok emlékezetén él. Az alkonyi szürkületben földidezi a reggel napos óráit. Remegő kézzel emeli föl dárdáját. „Nem ily erőtelten emeltem én ez acélat atyáim előtt!“ — Kihalt az ősök törzse! De emlékek kél a hárfán; lelkeik rohannak a szél szárnyain; meghallják az éneket a vihar nyögésein át és örülnek fellegcsarnokaikban. — Ilyen Calmar. Szürke kő jelzi szük lakát. Ő lenéz az örvénylő zivatarból; hengergeti alakját a forgószélben és a hegyek köde fölött lebeg.

Morven földön lakik a vezér; Fingal seregének egy sugara. Léptei a harcmerőn vérrel vannak jelölve. Lochlin fiai megfuttattak haragos lándzsája előtt; de szemei szelidek voltak Calmarnak; lágy volt arany fürtjeinek lebegése; sugárzottak azok, mint az éj meteorja. — Egy lányért sem kelt sohajlás lelkéből; gondolatai a barátságé voltak, a sötét haju Orlaé, a hősök leverőjeé! Egyenlők voltak kardjaik a viadalban, de szilaj volt Orla büszkesége — s egyedül Calmarhoz volt szelid. Együtt laktak ők Oithona barlangjában.

Loshlitol Sivarau feltámadt a kék vizeken. Erin fiai hatalmába estek. Fingal feltűzelte vezéreit a csatára. Hajóik ellepték az Oceánt. Seregeik ülték a zöld hegyeket. Eljöttek Erin segítségére.

Az éj felhőkben kelt. Sötétség lepi a seregeket; de az égő tügyek átvilágolnak a völgyön. Lochlin fiai aludtak: vérről álmodtak. Gondolatban fölemelték a dárdát és Fingal megfuttott. Nem így a

mát készít fiának a morven földön. Figyel a vadász lépteire a fenyéren és azt gondolja, hogy Calmar lépte. Ne engedd, hogy azt mondja a vadász: „Ca mar elesett Lochlin acélatól, ő meghalt a komor Orlával, a sötét homlokú vezérrel.“ — Miért borítsák könyek Mora azon szemeit? Miért átkozná szava Orlát, Calmar megsemmisítőjét? — Él, Calmar, él, hogy mohos követet fölállítsd; él, hogy boszut állj érettem Lochlin véreben. Egyesítsd a bárdok énekét sirom fölött. Édes lesz Calmar ajakán a dal Orla haláláról. Lelkem mosolyogni fog a dicsősítésre!“

„Orla“, mondá Mora fia, „képes volnék én barátom halálát megénekelni? Képes volnék én hírt a szelekre bizoni? — Nem szívem sóhajokban beszélne: bágyadt és tört a fájdalom szava. Orla, lelkeinknek együtt kell az éneket hallaniok. Egy fellegnek kell a magasban a mienknek lennie: együtt kell ejteniök a bárdoknak Orla és Calmar nevét!“

Vége köv.

ZRINYI, A KÖLTŐ HALÁLA.

— Pályadíjjal koszoruzott történeti beszély. —

(Folytatás.)

A török mind előbbre haladt, s ki, mint egykor nagy őse, a töröknek réme volt, Zrinyi: nem tudta, mit tegyen. A közös védelmi felkelés azonban július 30-án őt is kiszólitá már várából.

A szende nő, Zsófia, remegve üléle át a bucsu-csókot nyújtó nemes férjet, s keblére borulva sirt, mintha talán örökre válnának; a bán gyengéden feltartá a gyenge nőt, s vigasztalólag szólt:

működését lehetetlenné tették," ezt mondja a tisztelt levelező ur.

Hát az igaz, hogy a tervbe vett olvasó körből nem lett semmi, de oka annak az, hogy az egyesületnek csak neve volt „olvasó kör“, az alapszabálya s célja politikai volt és mert ily egyesület létesítését sokan nem látták jónak, célszerűnek; és mert voltak oly egyének, kik senkit nem kérdezve, senkivel nem értekezve, egynehányad magukkal elhatározták, hogy ilyen cégér alatt ez és ez fog történni, ez és ez lesz a vezető, — a többi az ő dolguk lett volna. — Nem lett az olvasó körből semmi, igaz. De hogy a 48-as kör sem adta több jelét életének, minthogy egy bálát adott, az is bizonyos. Tudtommal nincs annak helyisége, nem tartott ott még sem felolvasás, sem értekezlet és így az állítólagos cél: „társulati eszmecsere, olvasmányok által helyes iránybani fejlesztés s így ezáltal szellemi és anyagi jólét előmozdítása“ csakis széllel bélelt semmiség, hangzatos szólásmód, népbolondításra célzó törekvés!

A téli halászat.

Előrebocsátom, hogy a „téli halászat“ alatt a jég alatti halászatot értem, s a szerkesztőség becses engedelmével erről fogok egyet mást elmondani, már csak azért is, mert a halászzal nem foglalkozók legnagyobb része csak hiréből tudja, hogy van jégalatti halászat is, de vajmi kevesen vannak azok, kik a halászat e nemével ismeretesek volnának. Nem vélek tehát egészen érdektelen dolgot eszelekedni, ha a jég alatti halászat módjával e lapok olvasó közönségét megismertetem.

A jég alatti halászat épen úgy kétféle, mint a vizek kétfélék, t. i. álló és folyó vizek. A vizek ezen neme szerint különbözik a jég alatti tói, és a folyóvízbeni halászat.

Nem lehet mondani, hogy a jég alatti halászat valami könnyű dolog volna, sőt inkább nagyon fáradságos és egészségi szempontból szerfelett veszedelmes; de azért az edzett halász a halászat ezen nemével összekötött nehézségeken magát tul teszi: csak sikerre legyen kilátása. Ha a halász eredménydus halászatot remél, nem törődik azzal, hogy a hőmérő akár 16 fok hideget mutat is, ha körmeiben a víz jéggé fagy, ha átázott ruhája jéggé keményedett is, ha a prüszkölő északi szél havat szór is arcába. Pedig mindez gyakran előfordul.

— Oh édesem, de mit aggódol így, hát első eset ez?

— De midőn nem vagy a távozásra kénytelen; oh Miklós, én úgy félek, hogy önkényt rohansz a veszélybe.

— Igazad van, — felel a bán — hogy talán nincs is már szükség Zrinyi fegyverére; de, mit Zrinyi Miklósról biztak, azt védeni szent kötelességem. — Ne gyötrjön balsejtelem miattam, édesem, a jókat a legjobb atya védi, s meg is védi, én reménylen, reméld, hidd ezt te is, „sors bona nihil: aliud.“

E mondat az, mely legtöbb aggodalmat keltett a banné szívében, s mégis, mint férje, ő is ebben talált legtöbb vigaszt.

Egy csók, egy „Isten velünk.“ A várkapu megnyílt, s a kis csapat, élén a bannal, lelkesülten haladt a bán által kijelölt uton előre...

Az utazás harmadik reggelén a kis csapat távolról sebesen közelgő lovasokat pillant meg. Mindenki örült, minden ajk arról beszélt, hogy ütközet lesz, — csak Zrinyi hallgatott, s megállítá csapatát.

Az ütközet reményének örömet csakhamar bosszankodás váltotta fel, a mint közeledének amazok, s ezek a békés jelvényt látták a szélben lobogni. Zrinyi csodálkozott.

Az odaérkezettek néhány lépésnyire szintén megállának, három egyén vált ki a csapatból, az első üdvözlésre vont villogó karddal, ennek jobbján a második egy fehér zászlócskát, s balján harmadik egy papírt tartva kezében.

Zrinyi szintén harmad magával, előbbre lépve várta őket.

A mint előre bocsátám, a jég alatti halászat kétféle, rövid előadásomat tehát én is ezen kétféle ség szerint osztom fel és szólani fogok először az állóvizekben, vagy is a tavakban, azután pedig a folyó vizekbeni jég alatti halászatról.

A jégalatti halászat a tóban, s általában az álló vizekben igen egyszerű, s már rég idő óta gyakorlatban van. Az eljárás a következő:

Midőn a víz jégakarója már elég erős, úgy hogy a beszakadástól tartani nem lehet, a halász a csónakot helyettesítő járművön, a szánon halászati szerszámait elszállítja oda, a hol a munkát kezdi. Itt egy három meter hosszú és egy méter széles nyílást — úgynevezett beeresztő-léket — vág a jégen, s ettől minden három ölnyi távolságra, a merre a háló szárnyai haladnak, 50 centiméter bőségű háromszögű lyukakat vág a jégben, s a beeresztő-léktől oly távolságra, a mindt egy hálövetés igényel, rendszerint 400 méter távolságra, ismét egy nagyobb: 4 méter hosszú és 1 méter széles léket, úgynevezett kihuzó léket nyit.

A kellő számú lékeket kivágván a jégen, most már kezdetét veszi a hálónak a jég alá eresztése, a mely is akként történik, hogy a halász a két részre osztott hálóra egy kötéllel a vezérrudat felkötöti, s a vezérrudat a beeresztő-lékbe bocsátván, onnét egy „gamó hajtás“ sal lékről lékre vezet, s így halad azután a háló folyton előre, miglen a kihuzó-lékhez ér, a hol is a háló a felszínre huzatván, tudja meg azután a halász, hogy örüljön e, vagy szomorkodjék: volt e hosszadalmas és fáradságos munkájának sikere vagy nem?

Az állóvizekbeni jég alatti halászatnak itt leírt módja tehát, mint láttuk, igen egyszerű, mind a mellett is, hogy sok fáradsággal van összekötve; nem így a folyóvízbeni jég alatti halászat.

A halászat ezen módja legalább nálunk nem igen van alkalmazásban. A ma élő öregebb halászok még nem merték hálójukat a folyó Tiszára bizni, s nem tudták elképzelni, hogyan volna lehetséges a Tiszában jég alatt halászni? S minden öndicsékvés nélkül elmondhatom, hogy a halászat e nemét nálunk én honosítottam meg; nekem jutott először a szerencse, hogy a Tiszát a „Kecsegés“ örvénytől fel egészen a „Kerektói“ örvényig, mintegy 3000 méter hosszúságban, feltörttem, s ezen munkát 18 emberrel egy hét alatt végeztem el, s a siker sem maradt el, mert a jég kitörése után 2 hét alatt

Kölcsönös tisztelkedés után szolt az odaérkezettek vezetője:

— Ö felsége és Montecucculi ur küldöttei vagyunk, mindkettő részéről üdvözlötet s a haza zavaros viszonyaiban szerencse kívánatot hoznak nagyságodnak. Csáktornyára iparkodánk, azt híven az utasítás szerint, hogy még honn fogjuk találni nagyságodat, azonban, mint látjuk, a hon baja kiszólitá a nyugodni úgy sem igen szokott bajnokot, s hogy hamarabb találkozhatánk így nagyságoddal, ezt a házára nézve szerencsének merem tartani, nyílt téren nyújthatván át a hadi rendeletet, a melyet Ö felsége s Montecucculi ur biztak reám.

S vette a levelet s átnyujtá a bannak, ki szó nélkül töré fel s olvasá el azt.

Mi volt a levélben? Zrinyire bizott a „Csalóköz oltalma, s a török tábornak nem megtámadása, de apró tusák általi farsztása.“

Zrinyi nemes lelke nem háborodott fel a sértő rendelet miatt, pedig tudhatta, s talán tudta is, hogy „Montecucculi, ez a te műved!“

Ezenkívül még a magyar-horvát hadak („mindössze négyezer ember“) vezérletére is felhivatott. Elolvastván a levelet, igenlő választ adott.

— Még egy pár szót kérek — mond ismét a fiatal tiszt, — ha szükségesnek látja nagyságod, küldjön követet, választ adni a táborba; én Montecucculi ur engedélyével attól jelenleg elmaradhatok, azért tehát, ha merészségem nem fogja sérteni nagyságodat, ohajom merem kifejezni, hogy én nagyságod zászlói alatt szeretnék a vidéken küzdeni kíséretemmel.

600 forint hasznót értem el. E szép haszon bizonyára elmarad vala, ha én is úgy teszek, mint az öregek: befagyott a Tisza, vége a halászatnak is. Tovább azonban már én sem birtam értékesíteni fáradságos és költséges munkámat, mert az idő meglágyult s később a jég is eltisztult a Tiszából, miglen csakhamar hidegre fordult az idő s ujra megállt a jég.

Most már nem a jég kitörését alkalmaztam, hanem megvárván a jég megerősödését, oly módon halásztam, a mint még elődeimtől sem hallottam, hogy történt volna: a jég alatt halásztam, s még nagyobb sikerrel, mint az előbb alkalmazott jégkitörésnél, mert ekkor már 700 frt. hasznót értem el s a kifogott halak 5 fontostól egész 85 fontosig voltak, s legnagyobb részben harcsa, csak kevés ponty volt közöttte.

A Tiszában való jég alatti halászat már sokkal nehezebb, mint az állóvízben, mert bár a munkát itt is ugyanaz, mint amott, épen úgy kell a lékeket kivágni, csak hogy mivel a Tisza vize folyik, hát a víz folyásának irányát kell figyelembe venni, a mi nem könnyű dolog, mert a folyás irányát nem látni a jég alatt, azért ennek kifürkészéséhez egy helyismeret, és tagadhatatlanul némi ügyesség is kell. Sőt mivel a folyó vízben a háló haladása is egészen más, mint az álló vízben, még azt is kell tudni, számítani, hogy mennyit halad percenként a háló, mert különben minden munka és költség füstbe megy, a háló eluszik a jég alatt, de nem jön a lék irányában.

Nekem a munka szépen sikerült, mert a legpontosabban ki tudtam számítani mind a víz folyásának irányát, mind pedig sebességét, s ennek következtében épen oly könnyedén halásztam a jég alatt, mint a „hig“ vízben, azzal a különbséggel, hogy míg a „hig“ vízben való halászathoz 6 ember elégséges, addig a jég alatti halászat ezen módjánál 12 embert kellett alkalmaznom.

A halászat ezen módját azután felhasználtam arra is, hogy az általam már előbből ismert helyeken lévő tőkéket is megkerestem, s azok töveibe lehuzódni szokott halakat, kötelekre kötött kövekkel, meg egy hét öles, vékony fenyőrudhoz alkalmazott vasruddal, onnét kiüzve, a háló járásának irányába tereltem.

Az eredmény, mint fentebb eladtam, meglepő volt, de nemcsak engem lepott az meg, hanem még inkább az öreg halászokat, a kik tervemre — mint-

A különös ajánkozás gyanut keltett a bán környezetében, ő azonban, annyira megtetszett kinek a derék fiatal tiszt, kinek arcvonásai s hangja valami ismereteseknek tűntek föl előtte, bár sehogy sem tudta, miért, s hogy honnan ismerné az egyént, helyeslő választ adva, a kis csapatot sajátjába osztá be, s utnak indult egyesülni a magyar-horvát haddal.

Nagy dolgok történtek ekközben északon. A török győzve haladt előre, ütközetet ütközet, várat vár után nyert meg, Montecucculi, nagyszerű haditervei, mintha visszavonulásokat tüztek volna ki céljukul, egyik visszavonulás után a másikhoz fogott; a vidék védőfala, Érsekújvár majdnem vérontás nélkül jutott a török hatalmába, Bécsben folyvást tanácskoznak, de jobb eredmény nélkül.

„Szeptember elején Sopronban találjuk a nádort, hogy a dunántuli megyékkel s az urakkal tanácskozzék, miszerint a pogány ellenség „ezeket is úgy minden ótalom és készület nélkül, mint a durván tulsó félt el ne borítsa;“ és felparancsoltatott a nemeséggel egyetemben a föld népe is fejenként tizenhat esztendőttől fogvást valaki fegyvert, botot, avagy kaszát foghat.“*) Kassán is gytléseznek. Erdélyben nő a zavar. A török győzve halad előre. Forgách segélyt kér Zrinyitől, Zrinyi kis serege épen el van a török portyázókkal foglalva. Mindennütt félelem, mindennütt rettegés; csak a török táborban nincs határa a vig kedvnek. A nagyvezér elbizakodva, teljes erővel veti magát Csallóközre.

(Folyt. köv.)

*) L. Szalay 5. k. 77 lap.

hogy velük előbb közöltem — már eleve azt nyilvánították, hogy haszontalanság az egész. Bezzeg elámultak, midőn a sikerről tudomást nyertek.

Beigazolta ez az eset is, hogy „a jó pap is holtig tanul.“ Ha az öreg halászokra hallgatok, ma sem vagyok előbb a halászat terén, mint voltam 20 évvel ezelőtt, és tanulság mindenesetre arra nézve, hogy iparkodjék kiki a saját gazdálkodási körében és foglalkozásában a célhoz vezető utakat és módokat kifürkészni, magát el nem hagyni, s mindent a sorsra nem bízni, hanem ha teljesíti a maga körében mindenki azt a munkát, a mire hivatott, úgy munkájának gyümölcse sem fog elmaradni.

DANICSKA JÓZSEF.

Alapító egyesületi közgyűlés.

Folyó hó 7 ik napján tartotta meg lapunk alapító egyesülete a Steru-féle kávéház mellékhelyiségeiben gyűlést, a mely gyűlés hivatalos volt határozni lapunk további fennállása iránt.

Az érdeklődés oly nagy és oly szép volt, a mindt magunk sem mertünk hinni, s nem csak a tömeges megjelenés, de az általános hangulat is fényesen igazolta a mi hitünket, Mindszent község közönségében helyezett bizalmunkat. Megmutatta ismét Mindszent község nemesen gondolkodó polgársága, hogy a szépért és jóért lelkesülni tud.

Nemcsak hogy a régi alapító tagok nem váltak meg a 3 évre újra alakult egyesület kötelékéből, hanem inkább új tagok is jelentkeztek meglehetősen számmal.

De lássuk a közgyűlés lefolyását.

Wimmer Károly alapító egyesületi elnök ur a megjelent tagokat szívélyesen üdvözölve, s nekik tömeges megjelenésükért köszönetét nyilvánítván, — elnök urnak az egyesülethez intézett következő jelentése lett felolvasva:

Tisztelt uraim!

Azt hiszem, mindnyájunknak élénk emlékeztében van még lapunknak, a „Mindszent“ nek megalapítása, azért annak leírására sok szót pazarolnom nem is kell. Nem is fogok tehát lapunk megalapításának körülményeivel részletesebben foglalkozni, hanem becses engedelmükkel inkább előterjesztem eredményét azon évek, a melyre egyesületté alakultunk, hogy mindnyájunk által szeretett községünknek egy hatalmas szellemi tényező: lapot adjunk kezébe.

Igaz és általános szokás, hogy az eredményről az év leteltével számolnak, s azért engedjék meg nekem, hogy ez általános szokástól eltértem, s mielőtt a mi évünk letelt volna, önöket ide hívni bátorítottam. De szükségesnek láttam az alapító egyesület összehívását, dacára annak, hogy az év még nem telt le; mert csak egy évre köteleztük magunkat, csak egy évre szavatoitunk az esetleges hiányért, s így a lap további fennállása iránt in tézkedni szükséges, még mielőtt az év betelt volna. — Meg kell itt most mondanunk nyíltan és világosan, hogy garantírozzuk-e tovább a lap fennállását, avagy nem, meg kell mondanunk, hogy lelkesedésünk csak oly futó tűz volt-e, mit egy év millió percei hamu alá takarni képesek voltak, vagy pedig állandó bennünk a hit, hogy községünknek a szellemi emeltyüre, mit a „Mindszent“-tel neki adtunk, valóban szükége van, s állandó bennünk az akarat, hogy a szellemi emeltyü tovább is fenálljon?

Nagy eredményekre nem hivatkozhatunk; mert hiszen jól tudjuk, hogy minden kezdet nehéz, s első évünkben mi is a kezdet nehézségeivel küzdöttünk, de azért öntudatunkat megnyugtathatja az eredmény, hogy nem vegetáltunk, hogy nem éledtünk napról napra, hanem éltünk, s ezt csak becsületes, lelkiismeretes munkálkodással lehetett elérnünk.

Lapunk iráyáról szólni felesleges, ismerik önök mindannyian, tudjuk nagyon jól, hogy majdnem kizárólag községünk közügyeivel, általános és viszonylagos helyi bajainkkal foglalkozik. Hogy pedig lapunk beltartalmára nézve emelkedjék, s más vidéki lapoknak mögötte ne maradjon, szerkesztő bizottságunk minden lehető elkövetett, s öszintén elmondhatjuk, hogy szerkesztő bizottságunknak eme kiváló gonddal üztöt törekvését siker koronázta; mert a nélkül, hogy lapunkat első helyre tennők: bátran kijelenthetjük, hogy nem is utolsó, s a vidéki heti lapokkal általában kiállja a versenyt.

A pénzügyi eredmény tekintetében pedig a következőket van szerencsém előterjeszteni:

I. Bevételek a mai napig.

1. Előfizetésekből	678 frt — kr.
2. Hirdetésekből	134 frt 28 kr.
3. Egyes példányok elárulásától	— frt 88 kr.

Összesen 813 frt 16 kr.

II. Kiadások a mai napig.

1. Nyomdai költségekre	657 frt 88 kr.

2. Küldönc díjakra	91 frt 28 kr.
3. Lapkihordásért	21 frt — kr.
4. Elegyesekre	41 frt 61 kr.

Összesen 846 frt 77 kr.

III. Tartozásunk az év végéig.

1. Nyomatási költségekért	299 frt 61 kr.
2. Lapkihordásért	2 frt 14 kr.
3. Küldöncnek	4 frt 80 kr.

Összesen 306 frt 85 kr.

IV. A tartozás fedezete.

1. Készpénz maradvány	1 frt 39 kr.
2. Előfizetési díjhátralékok	250 frt — kr.
3. Kint lévő hirdetési díjak	27 frt 60 kr.

Összesen 278 frt 99 kr.

E szerint mutatkozik hiány: 27 frt 86 kr. a melyet kötelezettségünk értelmében nekünk kell megfizetnünk azon egyenként fizetni kötelezett 6 forintból, melyet a lap fenállhatásáért egy évre garantáltunk. Oly csekély ez összeg, hogy egy alapítóra, minthogy 34 en vagyunk, csak 82 kr. esik.

Valjon ki hitte volna közülünk, hogy évünket ily csekély deficitel fogjuk lezárni, főképp az első évben, midőn a kezdet nehézségeivel kellett küzdenünk? — Én magam sem hittem volna.

Előadván ezekben jelentésemet, tisztelettel kérem a gyűlést, hogy úgy nekem, mint általában a lap körüli teendőkkal megbízott társaimnak a fölmentvényt megadni, s annak utána kimondani méltotasság, hogy a lapot továbbra is fentartani óhajtván, újra alapító egyesületté alakulunk az eddigi kötelezettség fentartása mellett; de úgy azonban, hogy lapunkat nemcsak mint ideig óráig létező valamit tekintvén, hanem azt állandóvá tenni akarván, három egymás után következő évre alakulunk, s így kötelezettségünk az 1889-ik évi február hó utolsó napjáig tart; továbbá mindazok, kik az újra alakult alapító egyesületbe a régi tagok közül belépnek, a 82 kr. deficit befizetése alól ez uttal felmentetnek.

Ez utóbbi kérésemet indokolom azzal, hogy a deficit előidézése elsősorban befolyással volt ama körülmény, hogy lapunk megindításakor az első három példányt ingyen adtuk, s 500—500 példányban nyomattuk, a mi a most mutatkozó deficitnél jóval magasabb összegbe került, s ez most második évfolyamunkban elmarad, a mi által pénztárunk jelentékeny tehertől szabadul.

De még nagyobb befolyással volt deficitünkre a tetemes küldöncdíj; mert ezen a címen, mint a fenti számadás egybevetéséből kiténik, szükségletünk 96 frt 8 kr., a mi ismét el fog maradni, ha egy helyben felállítandó nyomda iránti törekvés — a mint hiszem, — megvalósul.

A most előadottak figyelembe vételével valószínűnek látszik lenni, hogy deficitünk a következő év folyamán önmagától el fog enyészni, illetve födözteni fog ezen bevételeivel a nélkül, hogy az alapító által fizetni kötelezett 6 frtból csak 1 kr. is igénybe vétetnek.

Ezen véleményemet föntartom még azon esetre is, ha hogy a nyomasztó pénzügyi viszonyok következtében előfizetőink száma — a mi elvégre is nem lehetetlen, de nem is szükségkép bekövetkező valamí — 15—20-al fogyna, mert maga a küldöncdíj elmaradása épen 24 előfizetőből várható bevételi összegnek felel meg.

És most, amidőn megköszöném szíves bizalmukat, a miért engem a mult évben az alapító egyesület elnöki tisztségével megajándékozni szívesek voltak: előterjesztéseimet szíves figyelmükbe ajánlottan vagyok hazafüi üdvözlettel:

Wimmer Károly,
elnök.

Ezen, általában helyesléssel fogadott elnöki jelentés felolvasása után az elnöknek, mint általában a lap körüli teendőkkal megbízott egyéneknek a gyűlése fölmentvényt megadta s határozatilag kimondotta, hogy most már három évre, az előbbeni kötelezettség mellett, újra alapító egyesületté alakul s a deficit födözése tekintetében az elnöki előterjesztés értelmében határozott, s végül a szerkesztő bizottságunk jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az újra alakult alapító egyesület ezután a tisztikart választotta meg ugyanazok személyében, a ki ket már a mult évben is megválasztott bizalmával.

Igy ért véget a február 7-ik napján tartott alapító egyesületi gyűlés, mely mindenkor fényes tanúbizonyosságot teszen Mindszent község szellemi haladásáról.

Helyi és vegyes hírek.

— A Kurca zsilip. Nem valami dicsőséget akarunk énekelni erről a nagyon drága építményről, csupán azt említjük föl, hogy a zsilipen keresztül a Tisza vize a Kurcába folyik. Ugy halljuk, hogy

a vaskapu leeresztéséhez a szükséges készülék nincs meg, ami elég gondatlanságra vall; a vaskapu előtt lévő és annak védelmére szolgáló védfal pedig nem elég erős s ezt átátatva folyik a víz. Némelyek kicsinylik a dolgot, de mi egészen más szemüvegen nézünk; mert mi azt tartjuk, hogy a Kurca medre nem arra való, hogy abba a Tisza vize ömöljék, hanem inkább arra, hogy mentesített területen öszszegyülemelő eső- és fakadó vizeket befogadja. De kérdeni bátorokodunk, hogy mindez hol fér meg a Kurcában, ha a Tisza vizével tele lesz, a mire kilátás van, miután a zsilipen át befolyó víz naponként 2 $\frac{1}{2}$ centiméterrel növeszti a Kurca vizállását. Reméljük és erősen hisszük, hogy új és erélyes főigazgatónk gyorsan fog segíteni a jelzett bajon. Ezt hisszük annál is inkább, mert őt, mint kiválólag erélyes és tapintatos férfinak tanultuk ismerni.

— Táncvigalom. Táncvigalom lett volna e hó 6 án az „Uj-Világ“ kerthelyiségben, de bizony oly kevesen jelentek meg, hogy az egészet inkább házi mulatságnak néztük volna, ha esetleg nyilvános helyen nem vagyunk. A belépti díjából annyi sem jött be, amennyi a zenészek részére fizetésekként kikötve volt. Hanem azért a jelenlevők páratlanul jól mulattak s a kik ott megjelentek nehányan, úgy a férfiak, mint a nők nem bánták meg. Csak a helyiség tulajdonosának volt oka busulni a silány pénzügyi eredmény fölött, de némileg őt is vigasztalta vendégeinek — igazán elmondhatni — páratlan jó kedve.

— Közgyűlés. Községünk képviselő testülete rendes havi közgyűlést e hó 7-én tartotta meg. Érdekesebb tárgy nem fordult elő, csupán néhány, amegyei törvényhatóságtól fölülbíraltan leérkezett számadás nyert elintéztést. A képviselők is szerfelett kevés számmal jelentek meg.

— Adóügyek. Azok kedvéért, a kiket érdekel, tudomásra hozzuk, hogy a földadó, nem különben az I. és II. osztályu kivetési lajstrom, az adófelügyelőség részéről jóváhagyva visszaérkezett s most február 14-től kezdve 8 napig közszemlére leendő a birtoknyilvántartói hivatalban kitéve, a melyet ez idő alatt mindenki megtekinthet, s ha sérelmesnek találja a tervbe vett előírás, a fent jelzett határidő alatt felszólamlással élhet ellene. — A felszólamlás ugyancsak a birtoknyilvántartói hivatalban, Konez Lajos aljegyző urnál adandó be.

— Nyomda. Ugy látszik, hogy helyben nyomdánk lesz. Ha valósul e hír, ugy nem tagadhatja senki, hogy községünk a szellemi előhaladás terén ismét egy lépést tesz. A fennforgó viszonyok olyanok, hogy ha nem is biztosít a nyomda az illető tulajdonosnak fényes jövedelmet, de tisztességes hasznonra még is kilátást nyújt. A vállalkozás minden esetre helyes s mi azért részünkről csak üdvözölni tudjuk Diamant Manó urat, a ki a nyomda felszerelésére vállalkozni óhajt.

— Lapunk mult számában megkezdett: „Szükséges-e a gazdának a könyvvitel“ című cikkünk folytatása, térhány miatt, ezen számból kimaradt. Jövőre azonban már közölni fogjuk. E kevés késedelemért olvasóinktól szíves elnézést kérünk.

— Párbajok. Félegyházán a városi főjegyző ifj. Ulrich István és az árvaszéki jegyző ifj. Kocsis Sándor kardpárbajt vívtak, mindkettő könnyű sértélest szenvedett. Ugy látszik, Félegyházán sem valami kellemes közállapotok vannak, ha az alattas tisztviselő főlebbvalójával párbajt vív oly körülmenyek között, mind ez is volt: a városi közgyűlésen történt események voltak a párbaj indító okai. Ugyancsak Félegyházán egy vasúti és egy dohánny-beváltó tiszt viaskodtak pisztolyal, de baja egyiknek sem történt.

— Az első szivarok Ausztriában. Az első szivarokat Ausztriában Windischgraetz Alfréd herceg hozta be, még pedig nem is oly nagyon régen. A herceg, mint 18 éves uhlanus főhadnagy 1804—1805 telén egy brüsszeli rokonánál, Aremberg hercegnél tartózkodott. Ott tanulta meg barátjaitól a szivarozást és szivarokkal egy spanyol diplomata ajándékozta meg. Szabadságáról Prágába vissza térve, hozta magával Ausztriába az első szivarokat. Későbbi éveiben, midőn a szivarozás már általánossá lett, sokszor nevetgált azon szörnyűködésen, melylyel az első szivarokat fogadták. Akkori ezredese, Lichtenstein Mor herceg ocsmány, illetlen szokásnak nevezte a dohánnyak szájba vevését. Windischgraetz herceg élete végéig erős szivarozó volt.

— Kabát varrás nélkül. Goricsán József szarvközi kalaposlegény egy, szőrből készült oly téli kabátot mutatott be a m. kir. földm., ipar- és kereskedelmi miniszteriumnál, melyen egyetlen egy öltés sincsen, még a gombok sem úgy vannak reá varrva hanem mintegy magából a kelméből látszanak kinőve lenni. Leginkább vadászatot kedvelőknek ajánlható.